

Портал Дія. Реалізація надання таких послуг у спрощеному форматі у подальшому, є запорукою розвитку електронної держави та вимогою сьогодення, особливо в умовах запобігання та протидії поширення інфекції, спричиненою вірусом Covid-19.

*Тищук Наталія Олексіївна,
аспірантка кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДО ПИТАННЯ ПРО МОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ МАЛОЛІТНИМИ ОСОБАМИ ДРІБНИХ ПОБУТОВИХ ПРАВОЧИНІВ В УМОВАХ COVID-19

Всі правочини, які може здійснювати малолітня особа, можна поділити на: правочини, які знаходяться в межах її цивільної дієздатності та відповідно до законодавства можуть вчинятися самостійно (відповідно до ч. 1 ст. 31 ЦК України це дрібні побутові правочини); правочини, які знаходяться поза межами її цивільної дієздатності і які згодом були схвалені її батьками (усиновлювачами) або одним з них, з ким вона проживає, або опікуном (ч. 1 ст. 221 ЦК України), або ж які на вимогу заінтересованої особи були визнані судом дійсними, якщо буде встановлено, що вони вчинені на користь малолітньої особи (ч. 2 ст. 221 ЦК України).

В межах цивільної дієздатності малолітньої особи знаходиться, зокрема, можливість вчиняти дрібні побутові правочини, тобто правочини, які задовольняють побутові потреби особи, відповідають її фізичному, духовному чи соціальному розвитку та стосуються предмета, який має невисоку вартість. Зазначені ознаки повинні характеризувати даний правочин у сукупності.

Також дрібний побутовий правочин має повністю виконуватися сторонами в момент його вчинення, а тому він може вчинятися або усно (ч. 1 ст. 205 ЦК України), або шляхом здійснення конклюдентних дій (ч. 2 ст. 205 ЦК України).

В умовах стрімкого поширення нової респіраторної хвороби, спалах якої 11 березня 2020 року Всесвітня організація охорони здоров'я визнала пандемією, всі країни приймають міри щодо запобігання поширенню даного захворювання. Не є виключенням і Україна.

Відповідно до Постанови Кабінету міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV 2»

було прийнято ряд заходів карантинного характеру. Як бачимо, до даної Постанови вже шість разів вносилися зміни. Зокрема, 2 квітня 2020 року було передбачено заборону на період з 6 квітня по 24 квітня перебування в громадських місцях осіб, які не досягли 14 років, без супроводу батьків, усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів, інших осіб відповідно до закону або повнолітніх родичів дитини. Також встановлено, що особи, які досягли 60-річного віку, потребують самоізоляції.

В даному контексті виникає ряд питань. Зокрема, аналіз тенденції захворювань встановив, що особи молодшого віку не є групою ризику (на відміну від літніх людей). Отже, якщо онука 12-13 років живе з бабусею, то фактично вони мають обоє знаходитись на самоізоляції, тобто за умови сумлінного виконання передбачених обмежень можуть залишитися без продуктів харчування, ліків тощо. Разом з тим, дана літня особа не буде відноситися до «самотніх» та навряд чи отримає допомогу від соціальної служби тощо.

В зазначених умовах вважаємо справедливими такі обмеження для малолітніх, як: відвідування закладів освіти, парків, скверів, зон відпочинку, лісопаркових та прибережних зон, крім вигулу домашніх тварин однією особою; відвідування спортивних та дитячих майданчиків тощо. І навіть в перелічених обмеженнях виникає питання щодо «вигулу домашніх тварин», адже на практиці може бути ситуація, що вийти вигуляти домашню тварину просто немає кому окрім дитини, яка залишилась вдома (адже батьки на роботі) і відповідно до аналізованої Постанови не має права виходити без супроводу дорослих, адже є молодшою 14и років.

Що ж стосується вчинення малолітніми особами дрібних побутових правочинів в умовах COVID-19, яке стає неможливим внаслідок заборони пересуватися самостійно (без супроводу дорослих), така ситуація не є доцільною, адже дрібний побутовий правочин направлений на задоволення побутових потреб особи, зокрема, покупку продуктів харчування, засобів особистого догляду та гігієни тощо.

В умовах розвитку інформаційних технологій і можливості замовлення товарів онлайн, актуальним є питання можливості оформлення покупки та доставки товарів малолітніми особами, оплати таких товарів та можливості їх повернення на підставі того, що такий правочин знаходиться поза межами цивільної дієздатності особи, яка його вчинила, та не був згодом схвалений її батьками (усиновлювачами) або одним з них, з ким вона проживає, або опікуном.